

DEDICADA A ALONSO GUILLASSO, MESTRE DE HENRY LACAZE-DUTHIERS

Antoni Tudurí

Secció de
genealogia de
l'Ateneu de Maó

És sabut que els electors del Papa de Roma són els cardenals però potser no és tant sabut que en temps no massa llunyans aquests cardenals no tenien que ser, obligatòriament, clergues. D'altre banda, els cardenals de l'església catòlica també són coneixuts com a «purpurats» pel color de la seva vestimenta, d'una tonalitat vermella provenint d'un tint que els antics nomenaven «púrpura o porpre de Tiro» ciutat fenícia mare del comerç mediterrani. Diuen les cròniques que a partir de la presa de Constantinoble pels turcs (1453) es va anar perdent el coneixement de la manera en que es fabricava aquest tint.

El lector es demanarà que té a veure el color dels vestits dels cardenals amb la genealogia menorquina i aquesta pregunta és absolutament lògica i pertinent i per tal de donar-li una resposta coherent, caldrà llegir un article de Joan Pons, titulat «porpre», publicat a «Pedraules II» fa poc temps, on es comenta el re descobriment del colorant tant apreciat i car.

Pons cita a un científic francès que, segons recorden els anys, va veure com un pescador de Calasfonts (o Calafons o Calafons, com vulgueu) anava tenyint una xarxa tot traient un suc d'un corn que, a la llum del sol baratava de color. Aquesta tècnica, pel que sembla, era utilitzada des de la més remota història pels fenicis, co-

sa que va discernir Henry Lacaze-Duthiers, metge i biòleg de gran reputació, que era el científic francès que he citat i que va escampar la seva troballa per l'àmbit científic europeu. Com es natural, els avanços de la química moderna han permès suplir les tècniques antigues i, avui per avui, no hi ha cap dificultat en disposar del color que es vulgui a bon preu.

Està perfectament documentat que Henry Lacaze va venir a Menorca dues vegades, entre els anys 1854 i 1858, estudiant els mol·luscs del Mediterrani, allotjant-se a una pensió anomenada «fonda de les tres campanes», regentada per un altre francès supervivent de l'illa de Cabrera, on van ser reclusos més de 10.000 soldats de Napoleó, sense pràcticament cap mitjà de supervivència, a on van morir quasi tots de inanició, fet que ens hauria de fer caure

la cara de vergonya. Jacques Huot es deia aquest fugitiu de Cabrera que arribant a Maó es va casar amb una dona de llinatge Cardona, obrint la fonda citada de la que el biòleg en parla moltíssim bé. Serà qüestió d'esbrinar on era aquesta fonda, pionera de l'hostaleria menorquina.

Ara començarà la relació entre aquesta història i la genealogia. El francès va deixar escrit que el nom del pescador de Calas Fonts, era Alonso i revisant

tots els registres de naixement i de bateig des Castell només hem trobat una persona amb aquest nom al llarg de tot el segle XIX. Es tracta d'Alonso Guillasso, nat el dia 27/08/1813. Per tant, l'any 1856 Alonso podia tenir 43 anys, edat prou avançada per aquells temps i que podria, molt bé, ser l'Alonso citat pel savi Lacaze.

➔ **PER TAL DE TROBAR ARRELS** genealògiques, he revisat tots els Guillasso (o Guillassa) des Castell i he sorgit una dubte destacable. El primer Guillasso era un genovès que es casa a Castell l'any 1746 amb Joana Mª Quevedo León, sent l'origen de diverses branques perfectament documentades, a excepció d'aquest Alonso, del que consta que era fill de Joana Guillasso i que era nat de fora de matrimoni. Aquesta Joana s'havia casat amb Josep Teixidor Hernández l'any 1799, de qui va enviuadar no sabem quant i que es

va tornar a casar l'any 1826 amb Francesc Serra Preto, quan ella ja té 40 anys i ell només 30 i dels que no consta descendència. Per tant, és possible que Alonso nasqués entre la mort del primer marit i el segon casament de sa mare. Aquesta teoria pot ser certa atès que al Padró municipal de 1833 constin com habitants de la mateixa casa del carrer Sant Jordi, Francesc Serra de 39 anys, Joana Maria Guillasso, de 51 anys i Alonso Rodríguez Guillasso de 18 anys. Normalment, l'església no reconeixia el pare si no hi havia casament previ. Es veu que, posteriorment, es devia reconèixer la paternitat d'un tal Rodríguez, del que no en sabem res.

Antoni Guasch ha trobat un matrimoni a Alger entre un tal Alonso Guillasso i Rafaela Benejam Barceló, contret l'any 1839, sense més detalls que puguin considerar-se definitius genealògicament. Podria ser ell o no. D'altre banda, l'any 1856 bé podria ser que, si fos ell, hagués tornat a Menorca, que no seria el primer cas.

Totes aquestes elucubracions són de difícil validació, però no deixen de ser curioses aquestes idees tretes de documents reals. No podem saber, amb tota certesa si aquest Alonso és el que cita el biòleg, però ens ha permès fer anar la imaginació, des de Tiro fins a Calasfonts, molts segles després, basant-nos en el tint anomenat «porpre», extret d'un mol·lusc que a Menorca es coneix com a «corn», de nom científic *Murex brandaris* (Linneus 1758).

Una altre curiositat és la denominació *brandaris* del corn, que coincideix amb el llinatge del general Brandaris que va ser el governador militar de Menorca entre agost de 1936 i febrer de 1939. Caramboles de l'anecdota històrica.

Tenint en compta la no demostració de la seva identitat, no he considerat convenient calcular els *bots* amb ningú; no seria prudent.